

Jaarverslag 2016

Stichting Vluchtelingenwerkgroep
Utrechtse Heuvelrug

Als ik ben wat ik heb
en ik verlies alles wat ik heb,
wie ben ik dan?

Erich Fromm

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. De begeleiding en ondersteuning	6
3. Medewerkers, bestuur en activiteiten in 2016	8
4. Regionale contacten.	11
5. Financiën	14
Bijlage I: Bestuur en medewerkers VWUH	15

Voorwoord

In het jaar 2015 ging het in het nationale nieuws voortdurend over de enorme toestroom van vluchtelingen in heel Europa en in het bijzonder natuurlijk in Nederland : hoe kan/ wil ons land het aan en hoe wordt er in hele korte tijd onderdak voor die vele mensen gecreëerd.

In 2016 verwachtte men, vooral in de zomermaanden, weer een grote toeloop; maar door allerlei omstandigheden waaronder de hekken in de Balkan en de deal met Turkije bleef de toestroom kleiner. Maar voor onze werkgroep was het een juist een bijzonder druk jaar: want in dit jaar kregen vele van de vluchtelingen die in 2015 inreisden een verblijfsstatus. Tot het moment van toekenning van hun status verbleven ze in de AZC's verspreid over het hele land, maar vanaf het moment dat zij een status kregen moesten zij gehuisvest worden in gemeentes in het hele land. Deze verdeling gebeurt doordat de overheid jaarlijks iedere gemeente een taakstelling oplegt die bepaalt hoeveel statushouders een gemeente dat jaar moet huisvesten. Op het moment dat de Gemeente Utrechtse Heuvelrug een woning ter beschikking stelt aan een statushouder begint ons werk met hen.

Voor ons werd dit jaar dan ook gekenmerkt door grote druk en door groei van onze eigen organisatie. Het vergroten van het aantal medewerkers dat de statushouders op onze spreekuren begeleidt werd eerst belemmerd door onze intussen veel te krappe behuizing. Daar kwam gelukkig een zeer gewaardeerde en welkome oplossing voor doordat wij vanaf oktober de beschikking kregen over drie ruime kamers in het Cultuurhuis. We hadden ook de wind mee dat door onze werving zich nieuwe medewerkers aanmeldden, hoewel het inwerken van nieuwe collegae natuurlijk óók weer een belasting was voor het team. Allen hebben dit met vele uren extra werk en met grote inzet volgehouden. Binnenkort zullen de langzamerhand ingewerkte nieuwe medewerkers hopelijk de gemiddelde belasting wat doen minderen. De werkuren van de coördinator werden ook uitgebreid en is er een administratieve medewerkster in dienst gekomen. Maar nog steeds is er eigenlijk meer werk dan mankracht. Hopelijk komt dat in het komende jaar beter in balans.

Ook het bestuur, dat in het begin van 2016 niet helemaal voltallig was, werd weer voltallig, en zelfs uitgebreid met een extra lid. Al met al kunnen we met een gerust hart het komende jaar in gaan.

Annechien Ingen Housz, voorzitter

1 Inleiding

De taken en werkzaamheden van de Stichting Vluchtelingenwerkgroep Utrechtse Heuvelrug (VWUH) beperken zich uitsluitend tot vluchtelingen die in ons land een toelatingsprocedure hebben doorlopen en met een (tijdelijke) verblijfsvergunning in onze gemeente huisvesting toegewezen hebben gekregen: het zijn dus vluchtelingen met een status (statushouders). Ons werk begint op het moment dat de cliënten het huurcontract voor de nieuwe woning hebben ondertekend. Wij zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding en de toeleiding naar de inburgeringscursus, een taak die door de gemeente aan ons is gedelegeerd en door de gemeente wordt gesubsidieerd.

Samen met en onder leiding van de coördinator van de Vluchtelingenwerkgroep zorgt een groep van vrijwillige medewerkers voor de maatschappelijke begeleiding en juridische ondersteuning van de nieuwe medeburgers. Daarbij behoort ook dat ze erop toezien dat de statushouders aan de voor hen zo belangrijke inburgeringsverplichting voldoen. De begeleiding is erop gericht dat de statushouder na ongeveer twee jaar min of meer zelfredzaam is.

Doelstelling van de Stichting

- a. De Stichting heeft ten doel het zich op basis van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in te zetten voor de maatschappelijke begeleiding en belangenbehartiging van vluchtelingen aan wie een verblijfsvergunning is toegekend en aan wie woonruimte is toegewezen in de Gemeente Utrechtse Heuvelrug.
- b. De Stichting tracht dit doel te bereiken door:
 - Het verlenen van persoonlijke, juridische en maatschappelijke begeleiding en ondersteuning;
 - Het bevorderen van draagvlak hiervoor in de samenleving;
 - Het verrichten van alle handelingen die hiermee in de breedste zin van het woord verband houden of daartoe bevorderlijk zijn.

2016

Dit jaar wereldwijd meer dan 65 miljoen displaced persons, dit is 1 op de 113 personen wereldwijd (UNHCR, juni 2016); ruim 300.00 vluchtelingen steken de Middellandse Zee per boot over naar Europa, 5000 personen komen daarbij om.

Nederland telt in 2016 43.000 te huisvesten statushouders, exclusief de achterstand van 2015. De doorstroming komt in de loop van het jaar goed op gang, zodat eind 2016 40.000 personen in diverse gemeentes zijn gehuisvest (Opnieuw thuis, januari 2017). Velen verwelkomen de vluchtelingen, maar helaas zijn er ook tekenen dat het maatschappelijk draagvlak vermindert (40% van de Nederlanders vindt dat Nederland te veel doet aan opvang van vluchtelingen (Asielmonitor, juni 2016).

Uit Syrië komt ongeveer 30 %, als gevolg van de (burger)oorlog daar. Uit Eritrea, Irak, Iran en Afghanistan komen elk zo'n 8%. De gemeente UH kreeg een huisvestings-taakstelling van 123 personen.

Voor de VWUH was 2016 een jaar van vele veranderingen en activiteiten, waarvan wij hierna verslag doen.

2 De begeleiding en ondersteuning

Asielzoekers en vluchtelingen in de Gemeente Utrechtse Heuvelrug

De taakstelling voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug werd in 2016 vastgesteld op 123 personen. Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen (vergunning- of statushouders) verhuizen naar eigen woonruimte. Zoals gezegd hebben gemeenten de taak om vergunninghouders te huisvesten. Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd, gebaseerd op het inwoneraantal van een gemeente.

Naast de taakstelling voor 2016 was er een achterstand van 16 personen uit 2015, wat het totaal te huisvesten statushouders voor dit jaar op 139 personen bracht. Van deze 139 personen hebben er 86 een woning binnen onze gemeente aangeboden gekregen. In 2016 hebben we een achterstand opgelopen van 58 personen waar in 2017 een woning voor gevonden moet worden. Binnen de gemeente zijn er in Driebergen 14 woningen beschikbaar gesteld aan statushouders, in Doorn 6, in Amerongen 3, in Maarn 1 en in Leersum 3 woningen.

In totaal kregen in 2016 147 cliënten begeleiding, waarvan een deel al in 2015 hier gehuisvest was.

Het aantal bezoekers tijdens de spreekuren betrof totaal 1422, een gemiddelde is van ongeveer 120 bezoekers per maand.

Net als voorgaande jaren hebben we statushouders maatschappelijke begeleiding geboden. Positief was afgelopen jaar dat, in samenwerking met COA, de aanvraag van huur- en zorgtoeslag een stuk soepeler is verlopen en dat men binnen korte tijd de toeslagen mocht ontvangen zonder extra controles uitgevoerd door de belastingdienst.

Gezinshereniging

Ook dit jaar kon een aantal mensen hun kinderen of partner weer in de armen sluiten na korte of lange tijd gescheiden te zijn geweest van elkaar. Voor deze gezinnen weer een stap naar vooruitgang: samen in plaats van alleen de weg te vinden in een nieuw land en aan een nieuwe toekomst te kunnen bouwen.

Overzicht totaal aantal cliënten naar verblijfsvergunning

Begin 2016	Eind 2016	Soort verblijfsvergunning
8	0	VBTR (vergunning Verblijf Bepaalde Tijd regulier; allen verleend onder het Kinderpardon)
131	147	VBTA (vergunning Verblijf Bepaalde Tijd Asiel)
0	0	VBTR (vergunning Verblijf Bepaalde Tijd regulier op medische gronden)
139	147	Totaal

Wat opvalt, is het grote aantal mensen uit Syrië, Afghanistan en Eritrea die een woning binnen onze Gemeente hebben gekregen. Dit komt duidelijk overeen met het aantal mensen dat uit deze landen moest vluchten afgelopen jaar.

Overzicht herkomstlanden van het totaal aantal cliënten per 31 december 2016

Herkomstland	Aantal personen	Aantal gezinnen
Armenië	5	2
Eritrea	16	11
Somalië	4	2
Syrië	84	29
Tadzjikistan	5	1
Kameroen	1	1
Irak	3	1
Pakistan	4	1
Soedan	5	1
Iran	6	2
Afghanistan	11	3
Guinee	3	1
Totaal	147	55

3

Medewerkers, bestuur en activiteiten

Medewerkers

VWUH heeft een betaalde coördinator in dienst met een weektaakomvang van 0,7 FTE en sinds oktober secretariële ondersteuning voor 0,2 FTE. De coördinator werft, selecteert en begeleidt de vrijwillige medewerkers en coördineert de werkzaamheden van het team van medewerkers. Tevens adviseert ze bijscholingsmogelijkheden voor de teamleden en organiseert die eventueel ook zelf. Zij is ook degene die op ambtelijk niveau overleg voert met vertegenwoordigers van de gemeente, woningcorporaties e.d. (zie ook hoofdstuk 4). Het aantal externe contacten is dit jaar dusdanig toegenomen door allerlei initiatieven in de samenleving, dat voor het komend jaar uitbreiding met een assistent coördinator is aangevraagd bij de gemeente. De vrijwillige medewerkers zijn degenen die het meest met de statushouders zelf werken. Zij doen dit voornamelijk op vaste spreekuren in ons kantoor, maar ook via huisbezoek of het begeleiden van cliënten naar instanties waarbij ze hulp nodig hebben. Coördinator en medewerkers hebben, naast persoonlijk overleg, maandelijks een teambespreking. Het bestuur is daarbij regelmatig aanwezig.

In 2016 was er een aantal medewerkers die minder of niet meer werkten. Gezien de drukte is er een aantal nieuwe medewerkers gezocht en gevonden. Het streven is in totaal 12 medewerkers die de maatschappelijke begeleiding tijdens de spreekuren bieden.

Bestuur

Het bestuur van VWUH wordt gevormd door 6 personen. Het bestuur komt maandelijks bijeen voor vergaderingen over de lopende zaken. In beginsel woont de coördinator al deze vergaderingen bij.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het werk van de coördinator en de medewerkers en fungeert als schakel naar de gemeente Utrechtse Heuvelrug en naar andere instanties in de buitenwereld.

Het bestuur van VWUH vormt tevens het bestuur van de Stichting Noodfonds Vluchtelingenwerkgroep Utrechtse Heuvelrug. Dit fonds werft en beheert gelden waarmee alle vluchtelingen in onze gemeente geholpen kunnen worden in bepaalde noodsituaties. Dit betreft bv. kosten voor gezinshereniging. Voor informatie hierover verwijzen we naar het jaarverslag van het Noodfonds.

2016

Het bestuur werd versterkt door 2 nieuwe leden, Sonja Rinsma en Barend Samsom.

Doordat in de afgelopen jaren de stroom te begeleiden vluchtelingen is toegenomen, is de taakstelling van 12 personen in 2012 tot uiteindelijk 123 personen in 2016 opgelopen. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft daar consequenties aan verbonden door verhoging van de subsidie aan de VWUH en het ontwikkelen van een breed platform en activiteitenplan. Hierbij wordt samengewerkt door maatschappelijke instanties die betrokken zijn bij de integratie van nieuwkomers. De VWUH is ook betrokken bij de mogelijke uitbreiding van huisvesting voor nieuwe statushouders. Ten slotte konden wij in oktober een groter kantoor in het Cultuurhuis betrekken, een verhuizing waarbij extra inzet door alle betrokkenen, met name de medewerkers, is geleverd.

Het bestuur had elk kwartaal overleg met burgemeester en wethouders en onderhield contacten met kerken en politieke partijen in de UH en met de lokale pers. Bekendheid met ons werk versterkt het draagvlak van oorspronkelijke bewoners ten opzichte van de nieuw gevestigde statushouders. Een aantal interviews met cliënten, geschreven door Anthon Keuchenius, verschenen in het Gemeentnieuws in de Kaap/Stichtse Courant, evenals korte berichten over ons werk en onze activiteiten.

Vanuit regionaal samenwerkingsverband wordt een digitaal Cliënt Registratie Systeem ontwikkeld.

Er werd een brochure voor cliënten gemaakt over de gedragscode, klachtenreglement en vertrouwenspersonen, die in 2015 zijn aangenomen. Alle medewerkers en bestuur hebben een Verklaring Omtrent Gedrag aangevraagd.

Een beleidsplan is gemaakt, waarin de voornemens voor 2016-2018: met name handhaving van de kwaliteit van de begeleiding, PR en het vergroten van het maatschappelijk draagvlak. Er zijn criteria geformuleerd voor toekenning van gelden uit het Noodfonds (zie het jaarverslag van het Noodfonds).

De website van de werkgroep wordt vernieuwd en vervolledigd.

Ook in 2016 ontvingen wij giften, van de Lions Utrechtse Heuvelrug (zie hierna) en van kringloop Goed Zo in Amerongen. Een deel van deze gelden werd in 2016 besteed aan PC's voor nieuwe cliënten, een onmisbaar attribuut bij het leven in Nederland.

Activiteiten met medewerkers, bestuur en cliënten

In juli namen cliënten, een aantal medewerkers, coördinator en bestuur deel aan een gezamenlijke maaltijd waarbij ieder een gerecht uit zijn of haar land van herkomst inbracht. Wij maakten dankbaar gebruik van de gastvrijheid van de 1Eurowinkel in Driebergen.

Dankzij de donatie van Lions Utrechtse Heuvelrug, die we in gezamenlijk overleg hadden bestemd om een sociale activiteit met de cliënten te kunnen ondernemen, konden 56 cliënten, samen met de VWUH, het Openluchtmuseum in Arnhem bezoeken. Een succes voor alle deelnemers. Met het oog op de invoering van de gedragscode en klachtenregeling werd, in vervolg op de regionale scholingsbijeenkomst in 2015, een casusbespreking gehouden met team, coördinator en bestuur.

Op 15 december hielden wij een kerstbijeenkomst: cliënten, vrijwilligers en bestuursleden hadden tijd voor persoonlijke ontmoetingen buiten alle druk van het zakelijke om. Het was een gezellige, bonte verzameling van mensen, leeftijden en talen.

4 Regionale contacten

Zowel bestuur als coördinator houden in een regionaal samenwerkingsverband regelmatig overleg met onze buurgemeentes in hetzelfde werk. Dit zijn: Vluchtelingenwerk-Samenspraak Bunnik, Steunpunt Vluchtelingen De Bilt en Vluchtelingenwerkgroep Wijk bij Duurstede. In 2016 is verder gewerkt aan de brochure over de klachtenregeling en vertrouwenspersonen. De coördinatoren uit het samenwerkingsverband hebben gemiddeld iedere 6 weken overleg, waarin actuele zaken besproken worden.

In een grotere regio is er contact met coördinatoren van VW-groepen, om onder andere te bekijken of we gezamenlijke bijscholingscursussen voorlichting te kunnen opzetten voor (nieuwe) medewerkers.

In het voor- en najaar is er een trainingsaanbod geweest voor onze vrijwillige medewerkers, georganiseerd vanuit het overleg met coördinatoren uit een bredere regio. Daarbij betrokken waren vluchtelingenwerkgroepen uit onder andere Houten, Woerden, Vianen, Hilversum. Twee dagen bestaande uit twee modules: asielprocedure, sociale voorzieningen, gezinshereniging, inburgering. Hieraan verleenden de volgende organisaties hun hulp: COA (Centraal Orgaan Asielzoekers), IND (Immigratie en Naturalisatie Dienst), NVA (Nieuwkomers Vluchtelingen Amersfoort), RSD (Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug).

De bijeenkomsten werden goed bezocht en enthousiast ontvangen. In 2017 zal dit programma deels herhaald en uitgebreid worden. Met name van nieuwe vrijwillige medewerkers wordt verwacht dat zij aan deze trainingen deelnemen. We zijn er trots op dat we met elkaar dit programma tot stand hebben kunnen brengen.

In regionaal verband is een begin gemaakt met een digitaal cliëntregistratiesysteem, dat in 2017 zal worden ingevoerd.

Onze coördinator en medewerkers hebben gedurende het jaar onder meer contact gehad met:

- Regionale Sociale Dienst te Zeist
- Woningcorporatie Heuvelrug Wonen
- Woningbouwverenigingen Amerongen/Rhenam Wonen en Maarn
- Sociale dorpsteams Driebergen-Leersum, Doorn-Maarn en Amerongen
- Voedselbank
- Altrecht: mensen met psychische problemen kunnen hier ondersteuning krijgen.
- Nidos: jeugdbescherming voor minderjarige vluchtelingen
- NVA: aanbieder in de regio van inburgeringstrajecten.
- Stichting Kinderopvang Doorn Driebergen, de kinderopvang voor ouders die de inburgeringslessen moeten volgen
- Kerken in de verschillende dorpskernen
- Zendingsdiaconessenhuis Amerongen
- Schuldhulpmaatjes project: initiatief van de kerkelijke organisaties in Nederland en het Platform voor Christelijke Schuldhulppreventie.
- De € 1,- winkel, Driebergen-Rijsenburg
- Taalcoachproject Driebergen
- Ambtenaren, burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug
- COA regievoerder met name i.v.m. huisvesting statushouders
- AZC's uit o.a. Hoogeveen, Luttelgeest, Musselkanaal, Zeist, Leersum, Heerlen en Utrecht

Participatieverklaringstraject

Inburgerings-plichtige vergunninghouders en hun nareizende inburgerings-plichtige gezinsleden, die na 1 januari 2016 in de gemeente zijn komen wonen, moeten de participatieverklaring ondertekenen. NVA heeft een training ontwikkeld waarin de Nederlandse kernwaarden en de participatieverklaring een onderdeel zijn. Deze training heet Overstap en bestaat uit 8 bijeenkomsten van 2,5 uur.

Vergunninghouders zijn vaak relatief kort in Nederland als ze gehuisvest worden in een gemeente. In Nederland verwachten we van mensen dat ze zich aan regels houden, afspraken nakomen, de Nederlandse kernwaarden kennen en de wetgeving respecteren. Om de overstap naar de Nederlandse samenleving soepel te laten verlopen biedt NVA een training in de eigen taal aan. Een training in eigen taal zorgt dat de deelnemers werkelijk begrijpen wat ze horen en het zich eigen maken. Een neveneffect is dat de deelnemers zich heel erg welkom voelen.

Thema's die tijdens de training aan de orde komen zijn:

- Opnieuw beginnen in je nieuwe woonplaats;
- Financiën en verzekeringen (uitkeringsspecificatie, DIGID), toeslagen, bijzondere bijstand;
- Eigen verantwoordelijkheid en bewustwording eigen kracht;
- Het belang van taal om actief deel te kunnen nemen;
- Rechten en plichten in de Nederlandse samenleving:
 - Grondwet, mening, normen en waarden;
 - Gezondheidszorg, zorgverzekering, eigen risico, eigen bijdrage;
 - Regelgeving inburgeringsplicht;
- Integreren:
 - Culturen en cultuurverschillen;
 - Kernwaarden in Nederland;
 - Gebruiken en religie;
 - Investeren in je omgeving, kennismaken met burens, respecteren, rekening houden met elkaar;
- Sociale kaart, hulp- en dienstverlenende organisaties (wijkteam, jeugdzorg, bibliotheek);
- Overige onderwerpen afhankelijk van de groep:
- Opvoeding en opvoedingsstijlen (gastspreker);
 - Vrijtijdsbesteding, tips;
 - Verwachtingen m.b.t. opleiding en werk;
 - Leef gedrag, wonen, natuur en milieu (o.a. ventileren, afvalscheiding).

De participatieverklaring wordt verweven in de thema's Rechten en Plichten in de Nederlandse samenleving en Integreren. De training wordt afgesloten met het ondertekenen van de Nederlandstalige participatieverklaring.

5 Financiën

De Stichting Vluchtelingenwerkgroep Utrechtse Heuvelrug heeft in het jaar 2016 een negatief financieel resultaat.

Op verzoek sturen wij u graag de jaarrekening toe.

Wij zijn bijzonder dankbaar voor de ontvangen giften van de Lions Utrechtse Heuvelrug en de Kringloopwinkel Goed Zo te Amerongen.

Bijlage I:

Bestuur en medewerkers VWUH

Bestuur:

Annechien IngenHousz	voorzitter
Maria van Susante	secretaris
Wim Jansen	penningmeester
Gerard van Donselaar	algemene zaken
Sonja Rinsma	algemene zaken
Barend Samsom	algemene zaken

Coördinator:

Bep van Delden

Secretariaat:

Yvonne Koelemij

Medewerkers:

Johan Beuckens	maatschappelijke begeleiding
Marie-Jose Dabekaussen	maatschappelijke begeleiding
Joan Florentinus	maatschappelijke begeleiding
Jos Huisin't Veld	praktische begeleiding
Antoinette Kooper	maatschappelijke begeleiding
Nanna van Lelyveld	praktische begeleiding
Marijke de Roo	maatschappelijke begeleiding
Martin Taal	maatschappelijke begeleiding
Kees Ton	praktische begeleiding
Niki Verkaik	maatschappelijke begeleiding
Klaske de Visser	maatschappelijke begeleiding
Aartje van Vliet	maatschappelijke begeleiding
Monique de Vries	maatschappelijke begeleiding
Irene van de Wal	maatschappelijke begeleiding
Ike Zuidberg	maatschappelijke begeleiding
René Verstappen	belastingspreekuur (helpt onze cliënten specifiek met belastingaangiftes)

